

Žana d'Ark

Parengė: Laura Palumickaitė III a

Žana d'Ark arba Joana Arkietė, Orleano mergelė (1412m. -1431 m.) – nacionalinė didvyrė, Katalikų bažnyčios šventoji.

Kilusi iš nedidelio kaimo Lotaringijoje. Augo Šimtamečio karo sumaištyje.

Būdamą 13 metų pirmą kartą išgirdo balsus, raginančius išvyti anglus iš Orleano ir vainikuoti Karolį VII karaliumi. Netrukus jai apsireiškė arkangelas Mykolas, šventoji Margarita bei šventoji Kotryna ir Dievo vardu paragino ją nusipirkti plaukus ir vykti pas dofiną (Prancūzijos sosto įpėdinio titulas), patraukti su jo kariuomene prieš įsibrovėlius ir Reimse vainikuoti Karolį.

Po daugelio regėjimų Žana ryžosi vykti pas karalių jam padėti. 1429 metų sausio mėnesį apsitaisiusi vyriškais drabužiais, su kardu rankoje, sėdusi ant arklio, kurį jai nupirko susidėję gyventojai, ji leidosi kelionėn. Pirmieji jos bandymai patekti pas karalių buvo nesėkmingi. Gvardiečiai tik juokėsi iš “įžūlios valstietės” ketinimų. Tačiau Žana d’Ark turėjo aiškiaregystės galią ir pamokslininkės iškalbą. Ji kalbėjo su tokiu rimtumu ir užsidegimu, kad Karolis nusprendė ją priimti ir išbandyti. Kovo 4 dieną Šinono pilyje karalius ją priėmė labai santūriai. Buvo metas, kai daugiau aiškiaregių bandė perduoti Dievo perspėjimus karaliui.

- Tris savaites Puatjė universiteto teologai tikrino jos pamaldumą, o orios kaimelio moterys – skaistybę, į Domremi buvo išsiųsti vienuoliai pranciškonai rinkti žinių apie jos dorovę. Tyrimai buvo svarūs: paaiškėjo, kad Žana gera krikščionė, nesusidėjusi su velniu. Vadinasi, jos pranašysčių reikia paisyti. Žana išvyko iš Šinono kaip tikra karvedė – su kardu ir vėliava rankose. Ant vėliavos buvo Dievo paveikslas ir žodžiai “Jėzus, Marija”. Orleano išvadavimas gegužės mėnesį tapo galutiniu ženklu, patvirtinančiu mergelės misijos dangiškąjį pobūdį.

Žana nebuvo tikra kariuomenės vadė. Nors ji kovėsi kartu su kariais, tačiau nedalyvavo kariniuose pasitarimuose. Greičiau ji buvo kariuomenės siela, jos moralė ir viltis. Liepą išsipildė antroji Žanos pranašystė – Karolis VII Reimse vainikuotas Prancūzijos karaliumi. Žana stovėjo šalia “kilnaus dofino”, kuris, jos padedamas tapo ryžtingu karaliumi. Apie mergelę sužinojo šalies gyventojai ir kupini pagarbos ją pamilo. Poetė Christine de Pisan rašė: “tūkstantis keturi šimtai dvidešimt devintais vėl nušvito saulė”

Žana d'Ark planavo užimti Paryžių, bet jai nepavyko. Orleano mergelė tapo neparanki karališkajai tarybai, kuri nusprendė atsikratyti šios asmenybės. 1430 m. gegužės 24 d. mažas dalinys, vadovaujamas pačios Žanos, išjojo į susitikimą su burgundais, apgulisiais Kompjeną.

Dėl priešų persvaros prancūzai turėjo atsitraukti, o Žana d'Ark buvo paimta į nelaisvę ir perduota anglams už 10 000 auksinių skudų.

Vėliau Orleano mergelė buvo perduota bažnytinei inkvizicijai Ruane ir apkaltinta hipnoze, erezija, burtais, paleistuvyste ir puikybe.

Inkvizicijos tribunolo vadovas buvo Petras Kušona, bylos vadovas buvo generalinis vikaras Žanas d'Estivė. Per ilgą procesą Žana išsižadėjo savo įsitikinimų ir buvo nuteista kalėti. Netrukus šis sprendimas buvo atšauktas, Orleano mergelė perduota pasaulietiniam teismui, kuris ją už raganavimą nuteisė mirties bausme. 1431 m. gegužės 30 d. buvo gyva sudeginta Senajame turguje Ruane, o jos likučiai sugrąžinti į Sekvaną.

Žana d'Ark yra Prancūzijos liaudies vienybės ir kovos už nepriklausomybę simbolis. Jos pavyzdys paskatino prancūzus pasipriešinti okupantams anglams. Pasipriešinimas baigėsi teisėtu karaliaus Karolio VII karūnavimu.

Žana d'Ark mene

Kaip tautinis simbolis Žana d'Ark įsitvirtino XIX a., kai prancūzai 1918m. nugalėjo vokiečius Pirmajame pasauliniame kare. Paskelbdama ją šventąja, Bažnyčia jai suteikė ir Prancūzijos globėjos vardą.

Žanos d'Ark likimo ir charakterio nagrinėjimas jau seniai tapo poetinio vaizdavimo objektu ir svarbia pasaulinės literatūros tema. Frydrichas Šileris (1759-1805) savo tragedijoje "Orleano mergelė" kitaip pavaizdavo istorinę Žanos mirtį: ji išsivaduoja iš nelaisvės ir pasiekia dar vieną pergalę. Mirtinai sužeista ji miršta su dievišku regėjimu akyse. Didžioji dalis Džordžo Bernardo Šo (1856-1950) dramos "Šventoji Joana" medžiagos paimta iš teismo proceso dokumentų.

Žanos d`Ark istoriją “papasakojo” ir kompozitorius A. Honegger`is oratorijoje “Žana d`Ark ant laužo”. Ši oratorija yra skambėjusi ir Lietuvoje: 1998 m. pastatyta spektaklyje Klaipėdos muzikiniame teatre ir 1998m. Lietuvos simfoninio orkestro atliktame muzikiniame reginyje Trakų muzikos festivalyje.

Nuo pat kino atsiradimo, Žanos d`Ark istorija vilioja kino meistrus. Prancūzų režisierius C.T. Dreyer`is 1928m. pirmasis sukūrė filmą “Joanos iš Orleano aistros”. 1948m. . Fleming`as pastatė filmą “Joana iš Orleano”, kuriame Žanos vaidmenį atliko garsioji Ingrida Bergman. 1962m. R.Besson`as sukūrė istorinį filmą “Joanos išbandymas” .Paskutinė kino versiją apie Žaną d`Ark nufilmuota 1999m. režisieriaus Luc`o Besson`o filme “Žana d`Ark”. Tai vienas gražiausių, didingiausių pastarųjų metų filmų apie tikėjimą, meilę ir ištikimybę.